

Τὸ Θέατρο

Βασιλικόν Θέατρον : «Τὸ Κοντσέρτο»—«Δημιουργηθέντα συμφέροντα».—«Οἱ Βρυκόλακες»—Κοτοπούλη : «Μιά Γυναίκα χωρίς σημασία».

Ἡ διεύθυνση τοῦ «Βασιλικοῦ Θεάτρου» θυμήθηκε πῶς στό παγκόσμιον δραματολόγιο ὑπάρχουν καί κωμωδίες. Ἀφίνοντας λοιπόν, γιά λίγο χρονικό διάστημα, τή «νοσηρή» του προτίμηση πρὸς τήν τραγωδίαν, ἀποζημίωσε τὸ θεατρικὸ κοινὸ τῆς κρατικῆς σκηνῆς μὲ δυὸ κωμωδίας, τὸ «Κοντσέρτο» τοῦ Χόρμαν Μπάρ καὶ τὰ «Δημιουργηθέντα συμφέροντα» τοῦ Μπεναβέντε. Ἀπὸ τὰ ἔργα αὐτά, τὸ πρῶτο, ἂν δὲν τὸ γνώριζε τὸ Ἑλληνικὸ κοινόν, ὁμολογουμένως δὲ θάχανε καὶ πολλὰ πράγματα. Ὁ Μπάρ, μ' ὄλο τὸ θεατρικὸ του ταλέντο, μ' ὄλες τις ἐπιτυχίες του καὶ τὴ βιεννέζικη καταγωγή του, μένει ξένος στὴ δική μας ζωὴ καὶ πρὸ πάντων στό ἀκατάλυτο λατινικὸ πνεῦμα. Οἱ κριτικοὶ φρόντισαν νὰ μᾶς πληροφορήσουν τὰ τῆς ζωῆς του καὶ ὁ φίλος συνάδελφος κ. Κουκούλας πού μετέφρασε ἐπιτυχημένα τὸ ἔργο μᾶς ἔδωσε στό πρόγραμμα ἓνα ἐνδιαφέρον ἄρθρο γιά τὸ συγγραφέα. Μ' ὄλα αὐτά, τὸ «Κοντσέρτο», ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴ δροσιά του, τὴ χάρη, τὴν ἐξυπνάδα του, δὲν ἦταν, νομίζουμε, γιά τὸ δραματολόγιο τοῦ «Βασιλικοῦ» πού θάπρεπε νὰ γνωρίσῃ στό κοινόν κωμωδίες ἀνώτερης πνοῆς. Καὶ τέτοιες ὑπάρχουν ἀρκετές, δόξα τῷ Θεῷ, στὴ Γαλλικὴ καὶ τὴν Ἰταλικὴ παραγωγή, παλιὰ καὶ νέα, πού, καὶ οἱ δυὸ, ἀγνοοῦνται συστηματικὰ ἀπὸ τὸ κρατικὸ μας θέατρο.

Ὁ σκηνοθέτης κ. Μουζενίδης τόνισε τὰ προτερήματα τοῦ ἔργου καὶ ἡ παράσταση εἶχε ρυθμὸ γοργόν, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος. Οἱ σκηνές ὁμως τῶν κοριτσιῶν στάθηκαν ἀρυθμες, ἀκατάστατες καὶ ζημίωσαν τὸ σύνολο κατὰ τρόπο πού ἔδινε στὰ νεῦρα. Ἡ ἐκτέλεση ἀπὸ τοὺς ἠθοποιούς ἦταν ἀνάλογη στὶς δυνατότητες πού προσέφερε τὸ ἔργο τοῦ Μπάρ. Ἀναφέρουμε τὴν κ. Μανωλίδου, δροσερὴ καὶ τσαχπίνια, τὴν κ. Μουστάκα καὶ τοὺς κ.κ. Γληνὸ καὶ Δενδραμῆ, πού εἶχαν πολλὴ πρωτοτυπία καὶ νόημα στό παίξιμό τους, πρὸ πάντων ὁ δεῦτερος. Ἐκείνη πού ξεχώρισε ἐντελῶς—καὶ πότε δὲ συμβαίνει αὐτό;—ἦταν ἡ Δις Ἑλένη Παπαδάκη, χάσμα φυσικότητος, εὐγένειας, ἐμφανίσεως. Μιά γεννημένη καλλιτέχνης πού τιμᾷ τὴν Ἑλλάδα καὶ πού ξέρει νὰ δημιουργῇ ἀτμόσφαιρα μὲ τὴν ὑποβλητικὴ ἔρμηνεία της.

Ἄν ὁ κόσμος γέλασε μὲ τὸ «Κοντσέρτο» καὶ ξεκουράστηκε ἀπὸ τὴν τραγωδίαν, πού τώρα τελευταία καντάντησε ἐφιάλτης, μὲ τὰ «Δημιουργηθέντα Συμφέροντα» ἐξαιρετικὰ ἀποδομένα στὴ γλῶσσα μας ἀπὸ τὸν κ. Π. Πρεβελάκη, πέρασε μιά βραδυὰ πραγματικὰ καλλιτεχνικὴ καὶ εὐχάριστη. Ὁ κ. Μουζενίδης, πού σκηνοθέτησε τὸ Ἰσπανικὸ τοῦτο ἔργο, μᾶς ἔδωσε μίαν ἐργασία εὐσυνείδητη, μὲ φαντασία καὶ εὐρήματα, τοῦ τὸν τιμᾷ. Γενικὰ οἱ σκηνοθέτες μας τὸν τελευταῖο αὐτὸν καιρὸ, ὁ Σαραντίδης, ὁ Μουζενίδης, ὁ Ροντήρης, ὁ Κούν, προσπαθοῦν νὰ δείξουν σὲ συνθετικὰς ἐργασίας τὴν ἀτομικότητά τους καὶ τὸ ταλέντο τους. Βέβαια μεγαλοφυεῖς δὲν εἶναι κανένας τους καὶ σκηνοθέτες, ὅπως αὐτοί, ὑπάρχουν στὴν Εὐρώπῃ τόσοι, ὥστε τὸ παγκόσμιον κοινὸ νὰ μὴν αἰσθάνεται

τίποτ' ἄλλο γι' αὐτοὺς περὰ μιὰ βαθειὰ ἐκτίμησι. Ἀκόμα δὲν ἀποκτήσαμε τὸ μεγάλο Ἑλληνα σκηνοθέτη, μὲ τὴν ἰσχυρὴ προσωπικότητα, μὲ τὴ σφραγίδα ἐκείνη πού ἀποδεικνύει καὶ στοὺς πιὸ ἀνίδεους τὴν ἐξαιρετὴν ἰδιοφυΐα. Ὁ ἀείμνητος Φῶτος Πολίτης, πού ὑπῆρξε ὁ πιὸ ἐμπνευσμένος, ὁ πιὸ ποιητὴς, πέρασε γοργὰ ἀπὸ τὸ θεατρικὸ στερέωμα. Ἔτσι, νομίζω, θ' ἀργήσουμε ἐδῶ γιὰ νὰ δοῦμε ἕνα σκηνοθέτη ποιητὴ, μὲ πλούσια φαντασία, μὲ πρωτοτυπία πραγματικὴ. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ παραπονούμεθα. Τὸ θέατρο στὴν Ἑλλάδα ἔκανε πρόοδο καταπληκτικὴ καὶ τοῦτο εἶναι παρήγορο γιὰ τὴ μελλοντικὴ του ἀπρόσκοπτη ἐξέλιξη.

Ἄλλ' ἄς γυρίσωμε στὸ ἔργο τοῦ Μπεναβέντε. Δὲν εἶναι τὸ πρῶτο πού παίζεται στὴν Ἑλλάδα. Τὸ συγγραφέα τὸν γνώρισε στὸ ἑλληνικὸ κοινόν, ἐδῶ καὶ χρόνια, ὁ κ. Μελάς μὲ τὸ «Θέατρο Τέχνης» ὅταν παίχτηκε τότε ἡ κωμωδία: «Ἡ Γάτα τῆς Ἀγκύρας». Ἡ κωμωδία «Τὰ Δημιουργηθέντα συμφέροντα» εἶναι τὸ δεῦτερο πού παίζεται στὸν τόπο μας. Ἔτσι ὁ Μπεναβέντε πού στὰ 1922, τιμῆθηκε μὲ τὸ βραβεῖο Νόμπελ τῆς λογοτεχνίας, θὰ γίνῃ τώρα πιὸ ἀγαπητὸς στὸ κοινόν μας μὲ τὴν ὡραία αὐτὴ «arlequinade» πού προσφέρει στὸ θεατὴ μιὰ πνευματικὴ καὶ αἰσθητικὴ χαρὰ. Εἶναι ἕνα θέαμα πολιτισμένον καὶ τὸ «Βασιλικὸ Θέατρο» μόχθησε γιὰ νὰ τὸ παρουσιάσει μὲ κάθε ἀριότητα. Ἡ κωμωδία αὐτὴ μὲ τὸν ποιητικὸν τῆς πρόλογο, μ' ὄλο πού στίς τρεῖς πράξεις τῆς κινουῦνται κουκκλες καὶ φασουλῆδες, μᾶς δείχνει ἀνθρώπους ζωντανούς, μὲ τὰ πάθη τους, τοὺς καύμους τους, τὰ συμφέροντά τους καὶ τὸ πνεῦμα τους, πότε σαρκαστικόν, πότε ποιητικόν, κάποτε δραματικόν, μᾶς σπρώχνει νὰ φιλοσοφήσωμε βαθύτερα πάνω στὴ ζωὴ. Εἶναι ἀπὸ τὰ ἔργα ἐκεῖνα, πού, παρ' ὄλο τῶς τὸ ἐπιφανειακὸ παιχνίδισμα καὶ τὴν ἐκούσια ἐλαφρότητα, κρύβουν μέσα τους κάθε ἀνησυχία καὶ κάθε πάθος.

Τὸ ἀνέβασμα τῆς κωμωδίας αὐτῆς ἦταν μιὰ νίκη τοῦ Βασιλικοῦ μας Θεάτρου καὶ ὄλοι, ἀπὸ σκηνοθέτη ὡς τὸν τελευταῖον ἠθοποιόν, δώσανε τὸν καλύτερον ἑαυτό τους. Κοντὰ στὸν κ. Μουζενίδη, οἱ κ. κ. Κλώνης καὶ Φωκᾶς, ὅπως καὶ οἱ κ. κ. Πονηρίδης καὶ Μαχώφ, καθὼς καὶ ἡ Δνίς Σακελλαρίου, ἐργάστηκαν μὲ ἀπόλυτον καλλιτεχνικόν πνεῦμα πού συνέτεινε στὴν γοητεία τῆς ὄλης παραστάσεως. Ἀπὸ τοὺς ἠθοποιούς ἡ Δνίς Παπαδάκη, οἱ κ. κ. Γληνός, Εὐθυμίου, Λεπενιώτης, Δενδραμῆς, Ἰακωβίδης, καὶ οἱ κυρίες Μανωλίδου καὶ Μαρία Ἀλκαίου ἐρμήνευσαν τοὺς ρόλους τους μὲ κατανόησιν καὶ πολλὴν χάρη. Καὶ οἱ ἄλλοι ὅμως δὲν ὑστέρησαν. Ἔτσι τὰ «Δημιουργηθέντα συμφέροντα» χάρισαν στὸ κοινόν μιάν ἀλησμόνητην βραδυά.